

Kırsal Turizm ve Sosyal Etkileri

Ebru Güzel ÖZENOĞLU^{1,*}

¹Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

*Corresponding author e-mail: ebruguzelozenoglu@anadolu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-8916-5562

Received: 14.02.2023 Accepted: 20.04.2023

Özet

Bu çalışmanın amacı, kırsal turizminin etkilerinin ortaya konularak kırsal turizmin sosyal, kültürel, ekonomik olarak incelenmesini sağlamaktır. Geleneksel derleme tipinde olan bu çalışma, turizmin bireyler üzerindeki sosyal etkilerinin ortaya konulması bakımından kayda değer bir niteliğe sahiptir. Kırsal turizm; dünyanın sürekli olarak yenilenmesi, bireylerin kent yaşamı içerisindeki yoğunluğu nedeniyle günümüz dünyasında oldukça tercih edilir bir hal almıştır. Küreselleşmeye bağlı olarak dünyada çok farklı sektörlerde olduğu gibi turizm alanında da farklı beklentiler oluşmuştur. Dünyadaki yeni ortaya çıkan turizm seçenekleri isteğe bağlı olarak tarih, sağlık, doğa yürüyüşü, kültür ve kırsal turizm yönünde gelişme göstermiştir. Kırsal turizm bu turizm seçenekleri arasında en fazla tercih edilen turizm çeşitlerinden birisi olmasının nedeni toplumun birçok kesimine hitap etmesidir. Bu durumda kırsal turizmin toplum bilimleri açısından önemini ortaya çıkarmaktadır. Her mevsimde uygulanabilir olması birçok kişiye hitap etmesi, turizm anlayışının farklılaşması sağlıklı yaşam isteği gibi birçok nedenden dolayı oldukça cazip hale gelen kırsal turizm günümüzde en fazla tercih edilen turizm çeşitleri arasında yerini almıştır. Kırsal turizmin bireyler üzerindeki etkisi düşünüldüğünde uzun süreli bir potansiyele sahip olması ve sosyal etkilerinin oldukça geniş kitlelere hitap etmesinden dolayı toplumsal olarak oldukça etkili bir role sahiptir. Kırsal turizm sadece turizm hareketi yapan turistler açısından değil ayrıca kırsal alanlar açısından da oldukça faydalıdır. Kırsal alanların ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan ilerlemesine olanak vererek kırsal alanların gelişmesini sağlamaktadır. Buda bize gösteriyor ki kırsal turizm hareketliliğine katılan ve turizm hareketliliğini sağlayan toplumlar açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Çalışma kırsal turizmin gelişimini, avantajlarını, etkilerini belirlemektedir. Bu çalışmada öncelikle kırsal turizm gelişimi ve avantajlarına yer verilmiştir. Sonrasında ise kırsal turizmin sosyal turizm üzerine olan etkilerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Eser, kırsal turizm araştırmalarında kullanışlı olabilecek sosyolojik bir bakış açısı ve önemli etkiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kırsal turizm, kırsal alan, yöre halkı.*

Rural Tourism and its Social Impacts

Abstract

The aim of this study is to examine rural tourism socially, culturally, and economically by highlighting the effects of rural tourism. This study, which follows a traditional review approach, has significant value in terms of revealing the social impacts of tourism on individuals. Rural tourism has become a popular choice in today's world due to the constant renewal of the world and the intensity of urban life for individuals. Globalization has led to different expectations in various sectors, including tourism. New tourism options have emerged worldwide, and there has been a development towards historical, health, nature hiking, cultural, and rural tourism based on personal preferences. Rural tourism is one of the most preferred types of tourism among these options because it appeals to various segments of society. This highlights the importance of rural tourism from the perspective of social sciences. Rural tourism has become highly popular among the various types of tourism due to its appeal in terms of being applicable in every season, appealing to a wide range of people, and reflecting

a different understanding of tourism driven by the desire for a healthy lifestyle. Considering the impact of rural tourism on individuals, it has a long-term potential and plays a significant role in society due to its broad social effects. Rural tourism is not only beneficial for tourists participating in tourism activities but also for rural areas. It allows for the economic, social, and cultural progress of rural areas, contributing to their development. This shows that rural tourism has a significant place for societies participating in tourism activities and enabling tourism mobility. The study aims to determine the development, advantages, and effects of rural tourism. Firstly, the development of rural tourism and its advantages are presented in this study. Then, efforts are made to determine the impact of rural tourism on social tourism. The work offers a sociological perspective and significant insights that can be useful in rural tourism research.

Keywords: Rural tourism, rural area, local community.

1. Giriş

Uluslararası turizm pazarında, turistlerin turizm anlayışları ve beklentilerinin gittikçe değişmesi, günümüzde kıyı turizmi ile özdeşleşmiş kitle turizminin karşısında alternatif turizm yaklaşımlarının giderek çoğalması ve bunlar içerisinde kırsal turizmin her geçen gün daha fazla talep görmesi, sürdürülebilir turizm anlayışı içerisinde gerçekleştirilen bir turizm türü olması gibi bir çok faktör nedeniyle kırsal turizm, dünya turizmi ve ülke kalkınması açısından son derece önemli bir konumdadır (Şahin, 2013). Dünyadaki yeni turizm trendleri talebe bağlı olarak tarih, sağlık, doğa yürüyüşü, kültür ve kırsal turizm yönünde gelişme göstermektedir. Kırsal turizmin önemi hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde, var olan turizm türlerinin alternatifi ya da tamamlayıcısı olarak günden güne önemli hale gelmektedir (Kandıra Turizm Master Planı 2015-2023) Hızla gelişen toplumlarda bireyler günlük hayatın stresli yaşamından kurtulmak, eğlenceli vakit geçirmek ve çalışma sürelerinden artan boş zamanlarını değerlendirebilmek maksadı ile farklı aktivitelere yönelebilmektedir. Bu aktivitelerin gerçekleştiği çok sayıda rekreasyon alanlarından biri de kırsal alanlardır. Birer kültür yerleşkesi olan kırsal alanlar, turizm hareketliliğine gelen bireylere farklı olanaklar sunarak, bireylerin ruhen, bedenen iyi hissetmelerini, farklı deneyim kazanmalarını, güzel zaman geçirmelerini, iyi hissetmelerini ve dinlenmelerini sağlamaktadır. Turizm sektörünün çok önemli bir parçası olan kırsal alanlar, çok uzun yıllardan bu yana insanların sosyal, kültürel, ruhsal ve fiziksel ihtiyaçlarına karşılık vermektedir. Bireyin mutluluk arayışını canlı tutarak, bireysel ve toplumsal eylemleri içeren çeşitli aktivitelerin gerçekleştirildiği bu mekânlar, her dönem popüler kültürün bir göstergesi olmuştur. Çünkü kırsal turizm alanları farklı hedefler doğrultusunda yeniden yapılandırılıp, kurgulanarak zaman sınırlarını aşan, kitlelerin paylaştığı bir unsur haline gelmektedir. Böylece, bu mekânların günün ihtiyaçlarına göre devamlı güncellenerek kırsal turizmin etkisinin artmasını sağlanmaktadır (Tellan, 2016).

Kırsal alan; Ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü yaşam faaliyetlerinin yer aldığı doğal kaynakların kullanılarak değerlendirildiği, ekonomik, sosyal, kültürel ve toplumsal gelişim süreçlerinin yavaş ilerlediği, kültür, gelenek ve göreneklerin hayatlarının şekillenmesinde önemli rol oynadığı, bireysel ilişkilerin önemini kaybetmediği, teknolojik yaşamın tercih edilmediği, sosyoekonomik nitelikleri açısından kentsel alanlar dışında kalan yerlerdir (D.P.T.,2000). Kırsal turizm, çiftlik turizmi, yeşil turizm veya yayla turizmi olmakla birlikte, doğa tatillerini ve özellikle de eko turizm, alışveriş, kayak, bisikletli ve atlı doğa gezileri, macera, rafting, spor, termal turizm, avcılık ve balıkçılık, sanat, tarih ve etnik yapıya endeksli bir turizm şekli olarak karşımıza çıkmaktadır (Çeken vd., 2007). Kırsal turizm, kırsal alanlarda insanların eğlenme, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme amaçları için ayrılmış ve düzenlenmiş olan alan ve yapıları içermektedir. Piknik ve kamping alanları, plajlar, motel, otel ve tatil köyleri kırsal turizm alanları arasına girmektedir. Bu alanlar ve yapılarının doğa içerisinde farklı ve uyumsuz olmamaları için doğa içerisinde kaynaştırılması ve bütünlük oluşturulması gerekmektedir. Bu gibi nedenden dolayı bu alanların doğa koruma şartlarına uygun olarak belirli sayıda bireyle buluşmalı ve doğal yapısının bozulmaması sağlanmalıdır. Aksi takdirde kırsal turizmde oluşması gereken olumlu etki olumsuz olarak karşımıza çıkmaktadır (Koç ve Şahin, 1999).

Kırsal turizmi, bir kavram olarak nitelendirebilmek için onu oluşturan bileşenler aşağıdaki gibi açıklamak mümkündür (Şekil: 1):

Şekil 1- Kırsal turizm kavramı (kırsal turizm bileşenleri) (Cabrini, 2004).

Kırsal turizm ile ilgili farklı tanımlar bulunsa da kırsal turizmde (OECD, 1994; Lane ve Kastenholz, 2015)'un da belirttiği gibi bazı özellikleri üzerinde aynı noktada buluşmaktadır.

1. Kırsal alanlarda bulunurlar.
2. Küçük ölçekli işletme yapısına sahiptirler.
3. Aile işletmeleri olarak kurulabilirler.
3. Yöre halkın yaşadıkları çiftlik evlerinde veya yöresel özelliklere sahip evlerde işletme faaliyeti devam etmektedir.
4. Yöre halkının onayı ve katılımıyla faaliyet gerçekleşir.
5. Kişisel ilişkiler çok samimi ve oldukça yakındır.
6. Turistler, yöre halkı ve doğa ile iç içe faaliyet sürdürmektedir.
7. Yöre halkının tarihi, kültürü, yaşamışlıkları birlikte sunulmaktadır.
9. Büyük miktarda yatırımlara gerek yoktur.
10. Yöre halkı tarafından yürütülmeye ve geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Aslında kırsal turizm yeni bir olgu değildir. 19. yy. da İngiltere’de doğaya dönüş yaşanması ile ortaya çıkmış ve daha sonra Avrupa’nın sanayileşmiş ülkelerinde görülmeye başlamıştır. Bu olgunun hızlı bir şekilde yayılmasında başta kentlerde yaşayanların sosyo-ekonomik durumlarının yükselmesi, kentsel yaşamın bir sonucu olarak yaşayan bireylerin günlük hayatın stresinden, gürültüsünden ve yoğunluğundan kaçmak isteği etkili olmuş ve bir çıkış yolu olarak kırsal alanlarda dinlenme olanağı tercih edilmiştir(Halbway vd.,2006) Kırsal alanların tarımsal üretim, doğal ve kültürel kaynak değerlerinin var oluşu gibi yönleri birçok toplumda kırsal turizmin başarısı için uygun koşulların olduğunu gösteren faktörlerdir. Ancak birçok toplumda kırsal turizmin gelişmemesinin nedeni güçlü yanların değerlendirilerek var olan potansiyelin harekete geçirilmemesinden kaynaklanabilir (Kiper,2009). Turistik alanların birbirinden farklı niteliklerde olması, turist gruplarının da birbirinden farklı olmasını ortaya çıkarmaktadır. Bireysel olarak farklı istekleri olan turistler incelendiğinde çeşitli turist tipolojileri ortaya çıkmaktadır (Küçüktopuzlu,1995). Turist tipolojilerinde özellikle kırsal turizme yakın olan dış merkezli ve başboş turistlerdir. Dış merkezli turistler macera arar ve bireysel olarak yeni şeyler keşfetmeyi severler. Bu turist tipleri sayı olarak geçmişte az olmasına rağmen günümüzde sayı olarak oldukça fazladır. Bu durumun en başta nedeni küreselleşen dünyanın yorucu ve stresli bir hal alması ile bireylerin kendilerine farklı rekreatif olanaklar bulmaya çalışmaları diyebiliriz. (Bull,1991). Başboş turistler ise gezilerini kendileri planlayan ve sürekli yaşadıkları

yerlerdeki koşullardan en fazla uzaklaşan turistlerdir. Bu tip turistler, gittikleri yerlere çok çabuk uyum sağlayabilir ve o kırsal alanın kültürünü, gelenek, görenek ve alışkanlıklarını benimseyebilirler (Avcıkurt,2003). Bu turist tipi yeniliklere ve öğrenmeye en açık turistler oldukları için kırsal turizm için oldukça uygun olan turistlerdir. Turistin katılmış olduğu turist hareketliliğinde kendini iyi hissetmesi, mutlu olması, boş zamanını iyi değerlendirmesi beklenir. Bu nedenle bu tür turistler kırsal turizmden oldukça zevk alan, uyum sağlayabilen, bölge kültürünü benimseyen ve daha günlük hayatlarına yansıtılabilen turist çeşitleridir. Turizme katılan ziyaretçilerin olağandan farklı bir deneyim yaşamak, yeni şeyler keşfetmek, farklı olanı görmek yönündeki istekleri alternatif turizm türlerine verilen önemi artırmaktadır. Turizm arz potansiyelinin yüksek olduğu, yıpranmamış doğal, tarihi ve sosyokültürel çekiciliklere sahip ülkeler, kaynaklarını planlı ve koruma-kullanma ilkelerine bağlı kalarak kullanmaya daha fazla önem göstermekte ve turizmde ürün çeşitliliğini sağlayacak alternatif turizm aktivitelerine yönelmektedirler (Çeken vd.,2007). Ülkenin sahip olduğu tarihi ve doğal güzelliklerinin kırsal turizmle birlikte yürütülebilmesi halinde, turizm alanında büyük bir atılım yapılarak gelişme sağlanabilir. Kırsal alanlarda turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi düşünüldüğünde hemen akla yaylalar ve dolayısıyla yayla turizmi gelmektedir. Halbuki dağ ve orman köylerinden başka birçok ova köyü de sahip olduğu tarihi ve sosyo-kültürel değerler açısından kırsal turizm için önemli potansiyele sahiptir. Dağ ve ormanlar gibi tarihi ve kültürel değere sahip olan yerleşim yerleri, köyler, antik kentlerde ve yakınlarında kırsal turizmin geliştiği görülmektedir (Akça, 2004).

2. Kırsal Turizmin Etkileri

Kırsal alanların sosyo-kültürel, ekonomik ve çevresel yönden kalkındırılmasında kırsal turizmin olası birçok etkisi bulunmaktadır. Kırsal alana gelen turistte sosyal olarak bu turizm hareketliliğinden etkilenebilmektedir. Kırsal turizmin tercih edilir hale gelmesi ile kırsal alanlarda var olan altyapı, eğitim ve sağlık olanaklarında artışlar meydana gelecek ve bunun sonucunda yöre halkının sosyal, kültürel ve ekonomik yönden gelişmesi sağlanacaktır. Şehir yaşamını sürdüren bireylerin kırsal alanları ziyaret etmesiyle her iki kesim birbirinden etkilenecek, birbirinin yaşamlarını özümseyerek kendi yaşamlarına yansıtacaklardır. Kırsal bölgede yaşayan yöre halkının yeni kültürleri öğrenmesi, yeni insanlar tanınması ve dışa açılması hem turistler hem de kırsalda yaşayan yöre halkının birlikte yaşamayı öğrenme, yeni dost edinme ve farklı hayat görüşlerine sahip olmasını sağlayacaktır. Dağlık bölgelerde bulunan yöre halkı kırdan birçok nedenden dolayı kente göç etmektedir. Kırsal turizm ile tarımsal üretim yapılacak arazi açısından marjinal sınırlara ulaşmış bölgelerde yaşamını sürdüren kırsal halka yeni iş imkanları sağlanarak kırsal alanlardan kente olan göçün azaltılması ve önlenmesi sağlanabilir. Kırsal turizm yoluyla tarımla uğraşan ya da uğraşmayan kırsal alandaki hane halkına ekonomik olarak yöre halkına ek gelir imkânı verecektir. Kırsal turizm alanlarının birçoğunda var olan köy düğünleri, yöresel el sanatları, tarımsal ve sportif etkinlikler, yöreye özel yemekler, kıyafetler gibi özel faaliyetlerin olması da kırsal ekonominin geliştirilmesi ve bölgenin tanıtılması açısından büyük önem taşımaktadır (Kiper ve Yılmaz, 2008), (Kuter ve Ünal, 2013).

3.Kırsal Turizmin Gelişimi

Turizmin gelişmesi turizmin arz değeriyle doğru orantılıdır. Turizm alanında gelinmiş olunan son noktada uluslararası turizm hareketlerine katılanların farklı taleplerinin olması turizm arzının büyük bir çeşitlilik arz etmesinin sonucudur. Son zamanlarda turistlerin ilgisi deniz, kum, güneş odaklı turizmden ziyade alternatif turizm türleri üzerine yoğunlaşmaya başlamıştır. Bunlardan bir tanesi de kırsal turizmdir (Halbway ve Taylor, 2006). Şekil 2. de görüldüğü gibi kırsal turizme ilginin artmasında ve yaygınlaşmasında, şu faktörlerin büyük etkisi olmuştur (Özenoğlu,2022; Akça,2006).

Şekil.2 Kırsal Turizme İlgilin Artmasında ve Yaygınlaşmasında Etkili Faktörler

4. Kırsal Turizmin Avantajları

İnsanlar, genel olarak çevresinden gelen uyarılara açık bir canlıdır. Çevreden gelen uyarıları alır, kendi fikir, yaşamışlık ve bilgisine göre yorumlar sonuçta kendine özel olarak algı geliştirir. İnsanların algı, tutum ve davranışlarında sosyolojik ve psikolojik olarak birçok faktör etkili olmaktadır (Çalık ve Düzü, 2009). İnsanlar, turizm hareketliliğinde günlük hayat ritüellerinden uzaklaşıp farklı psikolojik yarar ve rahatlama sağlamasını beklerken, diğer taraftan da başarabilmenin oluşturduğu tatmin olma, bilgi edinme ve araştırma yapma amaçlarını gerçekleştirme çabasındadırlar (Tangüler, 2002; Tetik, 2006).

Kırsal turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan birçok avantajı bulunmaktadır. Bunlardan bazıları (Gümüş, 2015; Özenoğlu, 2022; Soykan2003);

- Yöre halkına ekonomik olarak katkıda bulunması
- Farklı kültürlerin toplumsal ve bireysel gelişim üzerindeki olumlu etkisi
- Halk kültürünün tanıtılması
- Kırsal bölgede yaşayan yöre halkının zanaata dayalı işlerinin duyurulabilmesi
- Coğrafi olarak farklılıklar nedeni ile birçok rekreatif etkinliğin gerçekleştirilmesi
- Maddi olarak farklı turizm seçeneklerini gerçekleştiremeyen bireyler için uygun fiyatlı olması
- Turistin yöre halkının kültürünü öğrenerek bu kültürü duyurması
- Bireyleri sağlık yönünden olumlu etkileyecek alanlar olması
- Doğal güzelliklerin bireylerin ruhuna iyi gelmesi
- Sürekli deniz kıyısında yapılan tatillerden sıkılan bireyler için farklı tatil seçeneği sunması
- Birçok tur olanağının olması
- Bireysel ya da kitlesel olarak yapılabilme seçeneğinin olması
- Bireylerin içinde sıkıldıkları ortamdaki uzaklaşmasını sağlanması
- Çeşitli birçok tarım ürününün turistler tarafından alınması ve tanıtımının yapılabilmesi
- Doğal ortama zarar verilmeden yapılabilmesi
- Bireylerin ilgilerine göre birçok seçeneğin üretilebilmesi
- Diğer turizm türleri ile entegrasyonun sağlanabilmesi
- Bölge insanının kendinin tanıtılması için olanak verilmesi
- Birçok farklı kültür ve bireyin bir araya gelerek doğal yaşamın olumlu etkileriyle kaynaşması
- Geleneksel yaşamın daha yakından izlenmesinin sağlanması
- Tarihi ve kültürel yerlerin ziyaret edilme olanağının verilmesi

- Doğal güzelliklerin keşfedilmesinin ve duyurulmasının sağlanması
- Doğayı farklı açılardan görerek değerlendirebilme şansını yakalanması
- Çevrenin gelişmesinde gerekli olan imkanların sağlanabilmesi için gerekli ekonomik gücün bulunabilmesi
- İşgücü yetiştirebilme şansının olması
- Kırsal alandaki bireylerin bilinçlendirilerek birlikte hareket edilmesinin sağlanması
- Kırsal alanda bulunan doğal kaynakların en doğru şekilde değerlendirilmesinin sağlanması
- Kırsal alanda yapılan tarımın geliştirilmesini sağlayarak gelişimine katkıda bulunulması
- Kırsal bölgenin kalkınmasını sağlamak ve bu sayede ülke ekonomisine katkısını artırılabilmesi
- Yeni stratejik hedeflerin belirlenebilmesi
- Kadının ve gençlerin toplumdaki statüsü değişmesi ve güçlenmesi
- Sağlık hizmetlerinin gelişmesinin sağlanması
- Doğa bilinci gelişiminin sağlanması

5. Kırsal Turizmin Sosyal Yapı Üzerindeki Etkileri

Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre yaşam kalitesi; bireylerin, hayat içerisindeki durumlarını, ait oldukları kültürel yapı ve değerler sistemi bağlamında, algılama ve değerlendirme biçimidir (WHO, 1999). Bahsedilen değerlendirme biçimi, bireylerin hayattan beklentileri, amaçları, hayat koşulları ve hayatları ile ilgili kaygıları ile biçimlenerek oluşmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre, yaşam tarzı, bireyin fiziksel durumu, psikolojik sağlığı, özgürlük düzeyi, sosyal ilişkileri ve hayatını sürdürdüğü ortamın temel özellikleriyle olan etkileşimleri gibi birçok sayıda faktör ile biçimlenen, karmaşık ve geniş bir kavram diyebiliriz (Karakurt,2013). Turizmin meydana getirdiği pozitif etkilerin, yaşam kalitesinde yükselmeye yönelik katkıda bulunduğu dair bazı çalışmalar mevcuttur (Michalko vd., 2009; Nkemngu, 2015). Turizmin yaşam kalitesi üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada, turizmin yaşam kalitesi ile ilişkili maddi refah, toplum refahı, duygusal refah, sağlık güvenlik refahı ve genel yaşam kalitesi olmak üzere beş boyutta etki ettiği sonucuna ulaşmıştır (Kim ve Uysal,2002). Turistler gittikleri kırsal alanlarda belirli ihtiyaçlarını karşılamak, rekreatif etkinlik gerçekleştirmek, bölgenin kültürünü gelenek, görenek ve alışkanlıklarını öğrenmek için yöre halkı ile sürekli iletişim içindedir. Bu iletişim sonucu zamanla kırsal alanda bulunan yöre halkı ile turizm için gelen birey arasında farklı alanlarda değişimlere neden olur. Kırsal turizmin etkileri, bireysel olarak davranışlara, aile ilişkilerine, toplu yaşam kurallarına, örf ve adetlere, nesilden nesile aktarılmış olan geleneklere ve daha birçok değişime neden olmaktadır. Bireylerin birbirleri ile birebir etkileşim halinde olması bu değişimin hızını artırırken bunun yanı sıra turizmin büyüme hızı, gelen ziyaretçiler, yerel halkın nüfus oranı, mevsimsel ve dönemsel trendler, toplumun değişime olan esnekliği gibi faktörlerde etkili olacaktır (Avcıkurt,2003). Turist kabul eden bir toplumda gelen turistlerin varlığı, kırsal alandaki yöre halkının hayat tarzlarını oldukça etkilemektedir. Sadece bu ziyaretten yöre halkı değil aynı zamanda turistler de gittikleri ülkelerdeki ya da bölgelerdeki kültürel farklılıklardan etkilenebilmektedir. Genellikle bu etki iki taraf içinde olumlu bir etki olarak gözlemlenmektedir. Turizm, kültürdeki değişimin ve kültür yayılmasının en önemli etkenidir. Turizm sayesinde belirli bir lokasyona ziyarete giden turist, o alandaki alışkanlıkları öğrenmekte ve geri döndüğünde tecrübelerini ve öğrendiklerini paylaşarak kültürün farklı alanlara taşınabilmesini sağlamaktadır. Bireyler kırsal turizm sırasında doğal olarak sunulan yiyeceklerin el işçiliği zanaat ürünlerini de öğrenerek kendi yaşadığı alana götürebilmektedir. Bu şekilde ziyarete gelmeyen diğer bireyler dahi kırsal alanla ilgili bilgi sahibi olabilmektedir. Bunun yanı sıra doğal tarımın faydalarını ve farklılığını gören bireylerde yeme içme alışkanlığı değişebilmektedir (Rızaoğlu,1993). Kırsal turistler kitle turistlerine kıyasla ziyaret ettikleri alanların kültürüne ve doğasına daha çok ilgi gösterme eğilimi nedeniyle yerel toplulukları ciddi oranda etkileyebilmektedir (Kiper, 2013).

6. Sonuç ve Öneriler

Kırsal turizmin, kırsal alanlarda yaşayan bireylerin sürdürdükleri her türlü sosyal, ekonomik ve kültürel faaliyetlerle ilişkili olmasından dolayı, kırsal bölgelerde yaşayan yöre halkının yaşam kalitesini çok yönlü olarak etkilemektedir. Dünya Turizm Örgütü'ne göre kırsal turizmin en önemli bileşenleri; kırsal alanlar, kırsal kültürel miras, kırsal yaşam ve kırsal etkinliklerdir. Görülüyor ki

kırsal turizm sadece lokasyon değiştirmek değil aynı zamanda kültürlerdeki etkileşim, bireylerdeki değişim ve farklı rekreatif bir deneyimdir. Kırsal turizminin neden olduğu toplumsal hareketlilik toplumsal yapının nitelik ve nicelik olarak değişmesine neden olacaktır. Sonuç olarak günümüzde birçok şeyin değişmesi teknolojiye çok daha kolay erişmemiz kırsal turizmin şartlarını da oldukça değiştirmiştir. Yöre halkı için yatırım yapmanın gerekliliği artık daha önem kazanmıştır. Kırsal turizme katılan turistin ya da farklı destinasyonda kırsal turizmi çalışanlarının birbirinden etkilenmesi sonucu gelişim ve yeniliklerin daha fazla olması söz konusudur. Ayrıca pandemi sürecinin bireylerin tercihlerinde meydana getirdiği değişiklik ve bireylerin doğa ile iç içe olma arzusu ile kırsal turizme olan eğilim oldukça artmıştır. Kırsal turizmi tercih eden kitlenin artması sosyal ve kültürel açıdan bireylerin birbiri ile iletişimini artırmıştır. İletişimin artması sonucu sosyal olarak toplumlar üzerinde oluşan etkilerinde de olumlu farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bireylerin pandemi süreci ve sonrası kırsal turizme olan ilgisi girişimcilerinde dikkatini çekmiş ve kırsal turizmde girişimci sayısı artış göstermiştir.

Çalışmanın sonunda şu öneriler verilmek istenmektedir:

- Kırsal turizmin toplum üzerindeki sosyal doyumu araştırılabilir.
- Kırsal turizmin toplum üzerine bıraktığı etki araştırılabilir.
- Kırsal turizme katılan bireylerin yöre halkına olan psikolojik etkileri araştırılabilir.
- İnsanların günlük hayatta en fazla ihtiyaç duydukları etkinliklerin hangi turizm alanına yakın olduğu ile ilgili nitel araştırmalar yapılabilir.
- Kırsal turizmin devamlılığı ve yükselmesinin sağlanması için gerekli araştırmalar yapılabilir.
- Kırsal alanda yaşayan yöre halkı ödüllendirilerek teşvik edilebilir.
- Kırsal turizm yapan bireylere eğitimler verilerek kırsal turizmde farklı girişimciler oluşturulabilir.
- Kırsal alanlarda farklı rotasyonlar bulunabilir ve seçenekler artırılmaya çalışılabilir.
- Kırsal turizm organizasyonlarında farklı kurumlarla iletişime geçerek koordine olunabilir.
- Geleneksel düğün, panayır, tören vb. etkinlikler daha fazla düzenlenebilir.
- Kırsal turizm tanıtımları artırılarak birçok bireye iletilmesi sağlanabilir.
- Kırsal turizm etkinliklerinde yöre halkının kültürel değerlerine daha fazla yer verilebilir.
- Kırsal turizmin toplum üzerindeki etkisinin farklı açılardan incelenebilmesi için yöre halkı ve turizme katılan bireyler ile çalışmalar yapılabilir.
- Kırsal turizminin sosyal etkilerine ve gelişmesine gereken önem verilmelidir.

7. Kaynakça

- Akça, H. 2004. Dünya’da ve Türkiye’de Kırsal Turizm, Standart Dergisi, 65-70.
- Akca, H. 2006: “Assessment of Rural Tourism in Turkey Using SWOT Analysis”. Journal of Applied Sciences, 6(13): 2837-2839.
- Avcıkurt, C. 2003. Turizm Sosyolojisi. ‘Turist ve Yerel Halk Etkileşimi’. Detay Yayıncılık, Ankara
- Bull, A. 1991. ‘The Economist of Travel and Tourism, Pitman’, Melbourne:15.
- Cabrini, L. 2004. Rural Tourism in Europe, European Congress on Rural Tourism, 2-3 October : 144-145.
- Çalık, Ü. ve Düzü, G. 2009. İktisat ve Psikoloji. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, (18), 1-13.
- Çeken, H., Karadağ, L. & Dalgın, T. 2007. Kırsal Kalkınmada Yeni Bir Yaklaşım Kırsal Turizm ve Türkiye’ye Yönelik Teorik Bir Çalışma. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8: 1-14.
- D.P.T. 2000. Kırsal Kalkınma ÖİK Raporu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara.
- Halbway, C., J. ve Taylor, N. (2006): The Business of Tourism Seventh Edition. Prentice Hall England:199.
- Gümüş, M. 2015. Yerel Halkın Bakış Açısıyla Kırsal Kalkınmada Tarım Turizmi: Tekirdağ İli Örneği, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kim, K., Uysal, M. & Sirgy, M.J. 2013. How does tourism in a community impact the quality of life of community residents. Tourism Management,36: 527–540.

- Kiper T. 2009. “Kırsal Kalkınmada Turizmin Rolü ve Şarköy’de Uygulanabilirliği”. Trakya Üniversitesi. I. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Stratejileri Sempozyumu. 16-18 Ekim :309-316.
- Kiper T. Ve Yılmaz E. 2008. “Şarköy – Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü”. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi 5 (2):159-168.
- Kiper, T. 2013. “Role of Ecotourism in Sustainable Development”, (Ed.) Özyavuz, *Advances in Landscape Architecture* :773-802.
- Koç, N ve Şahin, Ş. 1999. Kırsal Peyzaj Planlaması. Ankara Univ., Ziraat Fak. Ders Kitabı, Ankara.
- Kuter, Nazan ve Ünal, H. Emre. 2013. Kırsal Kalkınmada Kırsal Turizmin Önemi. Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Küçüktopuzlu, F. 1995. Turistik Davranışların – Turistik Alanın Gelişme Düzeyi İle Olan İlişkisi. Boğaziçi Üniversitesi Matbaası, İstanbul.
- Lane, B., & Kastenholz, E. 2015. Rural Tourism: the Evolution of Practice and Research Approaches – Towards A New Generation Concept?”, *Journal of Sustainable Tourism*, 23:8-9, 1133-1156,
- Michalko, G., Kiss, K., Kovács, B. & Sulyok, J. 2009. The Impact of Tourism on Subjective Quality of Life Among Hungarian Population. *Hungarian Geographical Bulletin*, 58(2), 121-136.
- Nkemngu, P. A. A. 2015. Quality of life and tourism impacts: A community perspective. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 4(1), 1-13.
- Özenoğlu, E. 2022. Sağlık Turizmi Disiplinlerarası Yaklaşım. Detay Yayıncılık, Ankara
- Rızaoğlu, B. 2003. Turizm Davranışı. Kartal Ofset Matbaacılık, Kuşadası, Aydın
- Şahin, S. 2013. Turistlerin Kırsal Turizme Katılma Nedenleri: Kapadokya’ya Gelen Turistlere Yönelik Bir Araştırma, 14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 05-08 Aralık 2013, Kayseri
- Soykan, F. 2003. Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi. *Ege Coğrafya Dergisi*, İzmir
- Tangüler, A. 2002. Profesyonel Turist Rehberliği ve Turist Rehber Rehberlerinin Seyahat Acentası ve Müşteri İlişkileri (Kapadokya Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tellan, D. 2016. Mekân, Eğlence ve Popüler Kültür İlişkisini Değerlendirmek, *TRT Akdemi Dergisi*, 1 (1): 136-153.
- Tosun Karakurt, Elif. 2013. Yaşam kalitesi ekseninde şekillenen alternatif bir kentsel yaşam modeli: Yavaş Kentleşme hareketi, Uludağ, Bursa
- WHO. 1999. World Health Organization QoL Group, “The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL)” Position Paper form the World Health Organization – Social Science and Medicine, 41: 1403 –1409.
- <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/kand-c4-b1ra-turizm-master-plan-c4-b1-2015-2023-dfd-2014.pdf>